

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ АПК В УКРАЇНІ

Михайлова.М

m.mykhailova13@gmail.com

Нехай В.В, к.е.н., доцент

Таврійський державний агротехнологічний університет

Постановка проблеми. Ефективна діяльність та функціонування аграрних підприємств на економічному ринку залежить від їх конкурентоспроможності. Тому підвищення конкурентоспроможності виробництва в АПК має стати одним із найважливіших пріоритетів агропромислової політики України.

Аналіз останніх досліджень. Вагомий внесок у дослідження конкуренції та вивчення конкурентоспроможності підприємств аграрного комплексу (АПК) зробили вітчизняні та іноземні вчені: І. Герчикова, Ж. Ламбен, М. Портер, Ю. Іванов, І. Кіщак, В. Топіха, А. Юданов та ін.

Мета статті. Проаналізувати стан конкурентоспроможності аграрних підприємств в Україні.

Основні матеріали дослідження.

Явище конкуренції складає одну з основних тенденцій розвитку ринкового середовища. В наш час термін «конкурентоспроможність» став все частіше використовуватися в науковій літературі. Проблематика конкурентоспроможності займає одне з центральних місць в економічному аналізі різних видів господарської діяльності різних суб'єктів. В умовах ринкової економіки стійке положення будь якого підприємства на ринку продукції визначається рівнем його конкурентоспроможності, тобто здатності виробляти та збувати продукцію, яка за ціновими і неціновими характеристиками більш приваблива для споживачів, ніж продукція їх конкурентів. Конкурентоспроможність характеризує можливість і динаміку пристосування підприємств до умов ринкової конкуренції.

Проблема конкурентоспроможності є визначальною в промисловому та аграрному розвитку країн світу. Вона має глобальний характер, тому що з однієї сторони, визначає багато аспектів економічної і соціальної політики країн, а з іншої – стосується інтересів всіх їхніх громадян, що виступають у ролі споживачів. Процес формування конкурентоспроможних господарських структур ринкового типу, здатних з максимальною ефективністю використовувати землю та забезпечувати стабільну продовольчу безпеку держави посідає важливе місце в аграрній політиці. Значення конкурентоспроможності підприємств аграрної сфери в мовах сучасної економіки незмінно зростає, набуває більшої необхідності насичення ринку сільськогосподарськими продуктами вітчизняного виробництва, покращення їх якості, розширення асортименту та визначає спроможність країни реалізувати свою продукцію як усередині так і поза країною [1].

Поняття конкурентоспроможності аграрних підприємств набагато складніше і трактується неоднозначно. Досить повно та системно розкривають поняття конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств в своєму визначенні М. Малік та О. Нужна.

На їх думку – це здатність суб'єктів економічної діяльності аграрної сфери пристосовуватись до нових умов господарювання використовувати свої конкурентні переваги і перемагати в конкурентній боротьбі на ринках сільськогосподарської продукції та послуг, максимально ефективно використовувати земельні ресурси, якомога повніше задовольняти потреби покупця шляхом аналізу структури ринку і гнучко реагувати на зміну його кон'юктури [2].

Проте забезпечення конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств не обмежується використанням тільки земельних ресурсів. Специфіка сільськогосподарського виробництва полягає у значній залежності від погодних умов, природних ресурсів, тривалим циклом виробництва, та ін. Конкурентоспроможність сільськогосподарських підприємств має характерні особливості пов'язані із: а) специфікою сільського господарства як виду економічної діяльності; б) значним рівнем конкуренції у середовищі сільськогосподарських товаровиробників; в) значною кількістю та різноманітністю виробників (підприємств) [3,7,8].

Серед найважливіших чинників підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції є її собівартість, що вимагає зниження витрат на виробництво. Щоб аграрно-промислове виробництво було беззбитковим і конкурентоспроможним, необхідно поліпшувати матеріально-технічну базу суб'єктів господарювання, впроваджувати у виробництво енерго й ресурсозберігаючі технології [4].

Підвищення конкурентоспроможності виробництва в АПК доцільніше здійснювати на інтенсивній основі – технічному й технологічному його удосконаленні запровадження системи системи теми машин для комплексної механізації усіх технологічних процесів, що сприяє зростанню продуктивності праці, зменшенню втрат продукції та зниженню її собівартості [5].

Із метою підвищення конкурентоспроможності виробництва в АПК пропонується також запровадити механізм держаної підтримки аграрного виробництва за рахунок використання пільгового оподаткування, цінового регулювання, регулювання паритетного розвитку, мотивування виробництва, стимулювання інновацій, тощо [6].

Вище перераховані чинники, відіграють значну роль у поліпшенні конкурентних переваг суб'єктів господарської діяльності.

Висновок. Отже, конкурентоспроможність підприємства є складним і багатоплановим поняттям, яке необхідно розглядати як з технічних, так і з економічних позицій. Тому беручи до уваги те, що категорія конкурентоспроможності підприємства однією із важливих економічних характеристик і вагомим чинником рівня міцності економічного стану підприємства, необхідною умовою забезпечення конкурентоспроможності аграрних підприємств є використання комплексу шляхів її підвищення, тобто сукупності методів та засобів економічного й організаційного впливу на зростання виробництва і підвищення його ефективності.

Список використаних джерел.

1.Супіханов Б. К. Про підвищення конкурентоздатності аграрного виробництва в сучасних умовах / Б. К. Супіханов // Економіка АПК. — 2008. — № 5. — С. 11—15.

2. Малік М.Й. Конкурентоспроможність аграрних підприємств: методологія і механізми: [монографія.] / М.Й. Малік, О.А. Нужна. – К.: Інститут аграрної економіки, 2007. – 270с.

3. Качмарик Я.Д. Конкурентна перевага як чинник забезпечення ефективної діяльності підприємства /Я.Д. Качмарик, К. Ю. Чергава // Наук. вісн. НЛТУ України. – 2010. – Вип. 20.5. – С. 196-200.

4.Прокопець Л.В. Складові підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств / Л.В. Прокопець // Зб. наук. праць Буковинського університету. – 2011. – № 7. – С. 37-47.

5.Тарнавська Н.П. Управління конкурентоспроможністю підприємств: теорія, методологія, практика / Н.П. Тарнавська ; Тернопільський економічний ун-т. – Тернопіль: Економічна думка, 2008. – 570с.

6.Должанський І.З. Конкурентоспроможність підприємства: [навч. посіб.] / І.З. Должанський, Т.О Загорна. – К., 2006. –384с.

7.Нехай В.В. Обрання консолідованого маркетингу для вирішення проблем збуту сільськогосподарської техніки. *Національний менеджмент в умовах інтеграційних та*

глобалізаційних викликів: монографія / за наук. ред. д.е.н., проф. Л.І. Михайлової. – Суми: ФОП Литовченко Є.Б, 2019. – 314 с. С. 193-218.

8. Нехай В.В. Маркетингова політика розподілу підприємств сільськогосподарського машинобудування / В.В. Нехай. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки).* - Мелітополь, 2018. №2 (37).- С. 122-128.